

Slutrapport, DEM-projekt

Når et projekt med medfinansiering fra Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses Decentrale Erhvervsfremmemidler (DEM) afsluttes, er det vigtigt at få beskrevet projektets vigtigste resultater og samlet op på de gode – og eventuelt mindre gode – erfaringer, der er indhøstet undervejs. Erfaringerne skal bruges til læring og input til at skabe endnu bedre og mere effektfulde projekter i fremtiden.

Projektets resultater og erfaringer skal beskrives af tilsagnsmodtager i den såkaldte **slutrapport**, der skal afleveres til Sekretariatet for Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse samtidig med det afsluttende regnskab for projektet.

NB: Hvis projektet slutevalueres af Sekretariatet for Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses evaluator, vil denne evalueringsrapport erstatte slutrapporten. Tilsagnsmodtager kan i så fald vælge at udarbejde sin egen slutrapport, men det er ikke noget krav.

Hvis projektet derimod ikke slutevalueres af Sekretariatet for Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses evaluator, skal tilsagnsmodtager sørge for at få udarbejdet slutrapporten.

Slutrapporten skal udfyldes i den nedenstående skabelon for at sikre sammenlignelighed på tværs af projekter.

Slutrapporten vil blive offentliggjort på [Sekretariatet for Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses hjemmeside](#).

Slutrapporten skal derfor skrives, så den kan læses og forstås af personer uden forudgående kendskab til projektet. Skriv gerne i et kort, klart og aktivt sprog. Og brug gerne underoverskrifter og punktopstillinger, som gør teksten overskuelig og læsevenlig.

Hvis projektet er evalueret af en ekstern evaluator, som projektet selv har udvalgt, kan resultaterne fra denne evaluering med fordel indarbejdes i slutrapporten.

Sekretariatet for Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse, september 2021

Skabelon for slutrapport (max 10 sider)

Stamdata om projektet

Ud for "journalnummer" skrives projektets journalnummer hos Sekretariatet for Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse.

De samlede projektudgifter og medfinansieringen skal matche det endelige projektregnskab. Hvis tilsagnsmottager er i tvivl om medfinansieringen, bedes man kontakte Sekretariatet for Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse. Alle beløb bedes oplyst i hele kr.

Projekttitle: Turismeudvikling i Nationalpark Kongernes Nordsjælland

Journalnummer: TUR -19-007

Projektperiode: 01-09-2019-31-12-21

Samlede projektudgifter (kr.): kr. 3.319.493,28,-

Medfinansiering fra DEM-midler (kr.): kr. 1.546.805,-

1. Projektets formål og vigtigste partnere

Her beskrives kortfattet projektets formål, inkl. målgruppe. Herudover beskrives hvilke partnere (erhvervsfremmeaktører, uddannelses- og videninstitutioner, virksomheder mv.), der har bidraget til at gennemføre projektet, og hvilke roller partnerne hver især har udfyldt i projektet.

Sammen med turisme- og oplevelseserhvervet i og omkring Nationalpark Kongernes Nordsjælland, kommunerne bag parken, Naturstyrelsen og sekretariatet for Nationalparken, Erhvervs- og Udviklingscenteret og Dansk Kyst- og Naturturisme gennemførte VisitNordsjælland et 2-årigt projekt, der løfter udvalgte nationalpark-tematiserede service- og oplevelsessteder.

Visionen var at skabe en kommerciel infrastruktur i, men i særdeleshed omkring parken, der kan fremme og optimere gæsternes samlede oplevelse samt fremme erhvervsudvikling, samtidig med at kommercialiseringen af nationalparken "tøjles", så bevarelse, kvalitet og bæredygtighed sikres.

Formål:

At identificere oplevelsesmæssige knudepunkter og indgange til Nationalpark Kongernes Nordsjælland.

At fremme oplevelser i og omkring Nationalparken Kongernes Nordsjælland

At øge indtjeningen til turisme og oplevelseserhvervet

Projektets mål

- Meromsætning i Nordsjælland for natur – kr. 150.000 mil.
- Flere jobs
- Forbedring af markedsposition
- Sæsonspredning
- Øge antallet af små og store virksomheder i Nordsjælland

Primære deltagende partnere

- Naturstyrelsen Nordsjælland
- Dansk Kyst- og Naturturisme
- Sekretariat for Nationalpark Kongernes Nordsjælland

1. Projektets formål og vigtigste partnere

- De 5 kommuner (Hillerød, Fredensborg, Gribskov, Helsingør og Halsnæs)
- Erhvervshus Hovedstaden

Sekundære partnere

- Turisme- og oplevelseserhvervet
- Ildsjæle og foreninger

Primære konsulenthuse

Knudepunkter og indgange til Nationalpark Kongernes Nordsjælland, samt Desk Research BARK Rådgivning A/S

Oplevelses- og forretningsudvikling af turisme og oplevelseserhvervet i Nordsjælland
Seismonaut A/S

Nationalparkeres økonomiske betydning for oplevelsesøkonomien
Center for regional og turismeforskning

2. Projektets vigtigste resultater/effekter

Her beskrives kort de vigtigste aktiviteter, som har været gennemført i projektet, de skabte output samt resultater/effekter. Med hensyn til resultater/effekter beskrives både de allerede skabte resultater/effekter og de resultater/effekter, som forventes at indtræffe, efter projektet er afsluttet.

Beskrivelsen af projektets aktiviteter, output og resultater/effekter skal tage udgangspunkt i den endelige ansøgning og det output- og effektskema, som tilsagnsmodtager afleverer til Sekretariatet for Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse i forbindelse med projektets afslutning. Det er ikke nødvendigt at omtale alle indikatorer. Dog skal antal deltagende virksomheder/personer samt resultat-/effektindikatorer altid omtales. Vigtige resultater, som ikke er målt med indikatorer, bør også omtales.

Projektets fem indsatser:

Desk research

Indsamle læring fra andre Nationalparker i Danmark og udlandet

Primære bidragsydere

VisitNordsjælland
Nationalparksekretariat
Naturstyrelsen Nordsjælland
Dansk Kyst- og Naturlurisme

Konsulenthus BARK

Der er foretaget desk research blandt nationalparker i ind og udland, som ligeledes er blevet præsenteret til inspiration for erhvervet samt Nationalparkens bestyrelse og herefter indarbejdet som bilagsmateriale i den endelige rapport.

https://api.www.visitnordsjaelland.dk/sites/visitnorthsealand.com/files/2021-01/Delprojekt%201_Turismeudvikling%20i%20Nationalpark%20Kongernes%20Nordsj%C3%A6lland_201220_FINAL_low-komprimeret_0.pdf

Knudepunkter

2. Projektets vigtigste resultater/effekter

Planlægning af turisme- og oplevelsesstedernes knudepunkter og faciliteter, i og udenfor Nationalparken

Primære bidragsydere
VisitNordsjælland
Naturstyrelsen
Kommunerne
Nationalparksekretariatet

Konsulenthus BARK

Efter diverse møder og workshops med ovenstående deltagereskare er der udpeget 7 minidestinationer i Nationalpark Kongernes Nordsjælland ud fra følgende kriterier:

1. Skal ligge i Nationalparken
2. Skal besidde væsentlige oplevelsesværdier inden for natur og kulturhistorie, der relaterer sig til nationalparkens samlede fortælling
3. Skal have en god opkobling på eksisterende infrastruktur
4. Skal have et vist udbud af aktørmæssige ressourcer, f.eks. stærke ildsjæle og turismeaktører
5. Skal have et vist udbud af eksisterende aktiviteter og oplevelser med relation til nationalparken
6. Skal have stærke aktivitets-hubs, hvorfra den konkrete udvikling af aktiviteter og oplevelser kan udspringe

<https://www.yumpu.com/da/document/read/65634037/delprojekt-1-turismeudvikling-i-nationalpark-kongernes-nordsjaelland-180221-low>

De 7 minidestinationer er senere blevet præsenteret for erhvervet ved vores kickoff konference og ligeledes kvalificeret af erhvervet.

Rapporten ligger nu til grund for det videre arbejde omkring at identificere og kvalificere de kommende portaler til Nationalpark Kongernes Nordsjælland. Her har Sekretariatet ligeledes hyret BARK til denne opgave, som arbejder "oven på" vores projekt. Kommunerne arbejder ligeledes videre med rapportens konklusioner.

Output:

De fysiske indgange til Nationalparken er nu udpeget i hver kommune og VisitNordsjælland har deltaget- og deltager fortsat i arbejdsgrupper sammen med kommunerne, Naturstyrelsen og Nationalparks Sekretariatet omkring både den fysiske og digitale formidling af Nationalpark Kongernes Nordsjælland.

Klynge- og produktudvikling, test og formidling (Udviklingsaktiviteter)

Identifikation, afdækning og prioritering af målgrupper, nicher og værdikæder

Aktivitets- og produktudvikling

Forretningsudvikling

Primære bidragsydere

VisitNordsjælland

Erhvervshus Hovedstaden

Kommunerne

Dansk Kyst- og Naturturisme

Konsulenthus Seismonaut A/S

2. Projektets vigtigste resultater/effekter

Sekundære bidragsydere

- Turisme- og oplevelseserhvervet
- Ildsjæle og foreninger

I Nationalpark Kongernes Nordsjælland tegner der sig et nyt oplevelseslandskab, som skal tiltrække flere gæster til Nationalparken. Med VisitNordsjællands innovationsforløb "Turismeudvikling i Nationalpark Kongernes Nordsjælland" gik startskuddet i 2019-2021 til at udvikle nye, stærke oplevelseskoncepter med et bæredygtigt afsæt. De skal være med til at styrke parkens oplevelsestilbud til gavn for borgere, erhvervslivet og turisterne.

Vi skød udviklingsforløbet i gang ved en konference med 100 deltagere. Her blev deltagerne præsenteret for BARKS minidestinationer samt fik inspiration om begrebet oplevelsesudvikling.

Innovationsforløbet blev indledt med en stor kollektiv idéudvikling. Hele 537 idéer kom på bordet over tre dage med masser af entusiastiske deltagere. Efter idéudviklingen blev seks idéer udvalgt af projektets styregruppe til at få yderligere assistance og sparring fra faglige eksperter. De seks nye oplevelseskoncepter har nu set dagens lys.

De udpegede projekter:

- Nat i Nord – vandreture i natten og mad over bål. To ture er udviklet – vandreture med fokus på mindfulness og en børnetur.
- Vilde middage – gastronomiske middage i naturen med fokus på dyrs fødekæde
- Luksus shelters på Nivå Camping – her har man ligeledes modtaget midler fra Omstillingspuljen til indkøb af shelters.
- Gastronominoen – cykeltur i Nationalparken med overnatninger og gastronomiske oplevelser
- Natur gør godt – vandreture med fokus på mindfulness
- Nordsjællands Vandrefestival – En ny fyrtårnsevent, som skal inspirere folk til at gå og vandre i naturen.

Fra idé til forretningskoncept

Gennem en lang række workshop og individuel sparring har ovenstående projekter været igennem et koncentreret forretningsudviklingsforløb samt individuel sparring med fokus på:

- Oplevelsen
- Konkurrenterne
- Målgruppe
- Markedsføring
- Ressourcer
- Pris og betalingsmodel
- Økonomi

Output

For at imødekomme, at denne viden bliver stillet til rådighed for de aktører, som ikke blev udpeget til deltagelse i et koncentreret forretningsudviklingsforløb, blev alle deltagerne fra kick-off konferencen kontaktet efterfølgende pr. mail med en opfordring til at kontakte Erhvervshus Hovedstaden, hvis de havde behov for sparring i forbindelse med udvikling af nye forretningsområder og oplevelser.

Ligeledes har vi fået udarbejdet en guide til brug ved oplevelsesbaseret forretningsudvikling. Denne "trin for trin guide" som skal illustrere, hvad de 6 udvalgte aktiviteter har været igennem - er til brug for andre outdoor aktører, når man starter nye oplevelser i Nationalparken, og skal nu ud og arbejde i industrien.

2. Projektets vigtigste resultater/effekter

<https://www.yumpu.com/da/document/read/66249933/guide-til-oplevelsesbaseret-forretningsudvikling>

Guideworkshop

VisitNordsjælland har i samarbejde med RUC's turistføreruddannelse og Skovskolen inviteret 17 attraktioner og besøgssteder i og omkring Nationalparken til at være værter ved et "åbent hus" på videokonferencesystemet Zoom. Her mødtes guider online med både store og mindre attraktioner i Nordsjælland.

Vi har fået rigtig god respons fra både attraktionerne og guiderne – og VisitNordsjælland undersøger nu, om man kan lave et lignende forløb for kunstnere og gårdbutikker.

Økonomiske modeller

Nationalparkens økonomiske betydning for turisme- og oplevelsesøkonomien i Nordsjælland

Primære bidragsydere

Naturstyrelsen

Kommunerne

Nationalparksekretariatet

Konsulenthus Center for Regional og Turismeforskning

Nationalparker etableres primært af hensyn til at beskytte og formidle en unik naturtype. Det har dog fra start været vigtigt at udvikle nationalparker i samarbejde med lokalbefolkningen og at give rum til erhvervsmæssige aktiviteter i relation til nationalparken. Der findes ikke nogen samlet opgørelse af, hvad nationalparkerne har betydet for lokalområderne, herunder betydningen for tiltrækning af turister.

Derfor har VisitNordsjælland bedt CRT undersøge sammenhæng mellem nationalparker og turismeøkonomien igennem dataanalyser.

CRT har undersøgt, om en indvielse af en nationalpark medfører en øget turisme både i form af endagsturister og overnatninger i kommunerne. Afhængig af den forventede stigning i antallet af endagsbesøgende og deres afledte forbrug, kan den økonomiske effekt i Nationalparken og de tilhørende kommuner beregnes ud fra kendte principper.

<https://www.yumpu.com/da/document/read/66585695/nationalpark-kongernes-nordsjaelland-enderlig-rapport>

<https://www.yumpu.com/da/document/read/66585730/nationalpark-giver-flere-endagsturister>

Output:

Det har ikke været muligt at udarbejde en økonomisk model for hvilken forskel de udvalgte projekter har haft for Nationalpark Kongernes Nordsjælland. Dog er der udregnet indikatorer, som kan benyttes fremover, men det vil aldrig være muligt at aflæse direkte indtægter for aktiviteter. Med andre ord - det er svært at gå ned på mikro niveau i et sådan udviklingsprojekt.

3. Erfaringer og læring

Her beskrives de vigtigste erfaringer og læring, som tilsagnsmottager og de øvrige partnere bag projektet har gjort sig, og som man bør holde sig for øje, hvis man skal gennemføre lignende projekter i fremtiden. De mindre gode erfaringer kan være mindst lige så vigtige at få beskrevet som de gode.

Fokus skal være på, om projektets effektkæde (årsags-virkningssammenhænge) hang sammen som ventet, dvs. førte de gennemførte aktiviteter til de forventede output og effekter? Hvis de gennemførte aktiviteter ikke førte til de forventede output og effekter, skyldtes det så, at en eller flere af de kritiske forudsætninger bag projektets effektkæde ikke holdt stik, eller var der tale om uforudsete udefrakommende faktorer (fx en økonomisk lavkonjunktur)?

Var nogle aktiviteter særligt succesfulde? Var der aktiviteter, som man ville udelade, tilføje eller gribe anderledes an, hvis man skulle gentage projektet?

Hvis projektet er evalueret, eller der er foretaget anden form for videnopsamling, kan dette med fordel indarbejdes i slutrapporten.

Corona

Som rundt i hele turisme Danmark har også dette projekt været ramt af Corona og dets udfordringer. Det har vi dog forsøgt at løse på bedst mulig vis og alle aktiviteter er gennemført – dog flere væsentlig anderledes end først antaget grundet restriktioner.

”Virtuel Oplevelsesudvikling”

Størstedelen af forløbet er blevet gennemført via digitale møder og webinarer, hvilket har givet udfordringer når det gælder workshops og innovationsforløb. Det er altid at foretrække at mødes fysisk, men det har også givet en øget effektivisering og det vurderes at fremtidige projekter skal indeholde en kombination af virtuelle og fysiske møder.

”Erhvervet fredes”

Turisterhvervet har været fredet i perioder – for det første fordi flere har været lukket ned, men ligeledes fordi at der skulle være fuld fokus på deres kerneforretning, når åbning, genåbning og sæson stod for døren. Derfor er alle aktiviteter med erhvervet blevet gennemført i mindre skala end først antaget.

”Test af oplevelserne – både overfor indland og udland”

En stor del af projektet var baseret på fysiske test af de nyudviklede oplevelser overfor både danske, tyske, norske og svenske rejsegrupper. Det var grundet restriktioner ikke muligt og vi besluttede derfor at ændre indsatsen. Vi nedsatte et virtuelt testpanel med markedscheferne fra VDK’s kontorer i hhv. Sverige, Norge og Tyskland samt en dansk turismeeekspert. Det var en meget givtig seance, hvor hvert projekt fik 1. times sparring fra ekspertpanelet. Det var en stor succes og kan med fordel videreføres i andre testforløb.

”Gode penge efter dårlige”

Vores projekt har haft fokus på nye aktiviteter i Nationalpark Kongernes Nordsjælland, og det er specielt små mikro virksomheder og foreninger etc., som har budt ind med aktiviteter.

Flere af dem har knapt nok haft et CVR nummer. På den ene side har vi kunnet konstatere at lige præcis denne gruppe har haft virkelig brug for et koncentreret udviklingsforløb samt individuel rådgivning. De er innovative og engagerede aktører, som lægger meget hjerteblod i sådanne forløb og ofte har fokus på de helt særlige – WONDERS” Omvendt skal de holdes tæt i processen samt har problemer med at videreføre projektet når ”konsulenttoget” kører videre, samt deres økonomiske råderum er begrænset, Eksempelvis er en af vores udvalgte projektet udgået pga manglende finansiering for realisering.

Erhvervshusene har svært ved at tilgodese disse mikrovirksomheder og de er tidskrævende for DMO’erne – omvendt er de ofte sindssyg god branding for et område, da deres ideer ofte er innovative og unikke.

3. Erfaringer og læring

Her beskrives de vigtigste erfaringer og læring, som tilsagnsmottager og de øvrige partnere bag projektet har gjort sig, og som man bør holde sig for øje, hvis man skal gennemføre lignende projekter i fremtiden. De mindre gode erfaringer kan være mindst lige så vigtige at få beskrevet som de gode.

Fokus skal være på, om projektets effektkæde (årsags-virkningssammenhænge) hang sammen som ventet, dvs. førte de gennemførte aktiviteter til de forventede output og effekter? Hvis de gennemførte aktiviteter ikke førte til de forventede output og effekter, skyldtes det så, at en eller flere af de kritiske forudsætninger bag projektets effektkæde ikke holdt stik, eller var der tale om uforudsete udefrakommende faktorer (fx en økonomisk lavkonjunktur)?

Var nogle aktiviteter særligt succesfulde? Var der aktiviteter, som man ville udelade, tilføje eller gribe anderledes an, hvis man skulle gentage projektet?

Hvis projektet er evalueret, eller der er foretaget anden form for videnopsamling, kan dette med fordel indarbejdes i slutrapporten.

Turismens økonomiske betydning i en Nationalpark.

Vi havde ønsket en beregning af Nationalpark Kongernes Nordsjællands økonomiske betydning for turisme- og oplevelsesøkonomien i Nordsjælland – både på mikro og makro niveau.

Det har ikke været muligt at udarbejde en økonomisk model for hvilken forskel de udvalgte projekter har haft for Nationalpark Kongernes Nordsjælland. Dog er der udregnet indikatorer, som kan benyttes fremover, men det vil aldrig være muligt at aflæse direkte indtægter for aktiviteter. Med andre ord - det er svært at nå ned på mikro niveau når man arbejder med mindre turismevirksomheder.

4. Forankring/videreførelse efter projektperioden

Her beskrives, hvordan projektets resultater videreføres og videreudvikles, når tilskuddet udløber, og hvilke konkrete tiltag der er gjort for at forankre projektets erfaringer og resultater.

Grøn mobilitet i og omkring Nationalpark Kongernes Nordsjælland

Det netop afsluttede projekt har vist at Nationalpark Kongernes Nordsjælland er meget fragmenteret samt at interessen for at cykle og vandre aldrig har været større, og det sætter nye krav til cykelinfrastruktur, cykelhubs og cykelruter

Derfor har vi søsat ultimo 2021 – ultimo 2024 et projekt med hjælp fra Erhvervsfremmebestyrelsen. Projektets fokus er at skabe nem og grøn adgang til oplevelser i Nationalparken. Det skal ske via etablering af en række mobilitetshubs, hvorfra gæster har nem adgang til cykler, der også giver mulighed for hub-til-hub-ture. En hub kan fx være placeret ved en indgang/formidlings-sted til nationalparken, i nærheden af en tog-/busstation eller ved en privat aktør. På den måde kan hubsene både være be- og ubemandede, og der kan arbejdes på at koble bagage-transport på som en service.

Derudover udvikles tematiserede turforslag for cyklister og vandrere for at understøtte den oplevelsesudvikling, der allerede sker i Nationalparken. Endelig tages det første skridt til at udvikle fremtidens rekreative signaturoplevelser.

Guide for oplevelsesudvikling

Den før omtalte guide skal nu ud og arbejde hos vores turisterhverv samt hos Erhvervshus Hovedstaden, som "manual" til udvikling af fremtidige oplevelser

4. Forankring/videreførelse efter projektperioden

De udvalgte projekter:

Alle projekterne har fået luft under vingerne!

Vandrerfestivalen er kommet for at blive og vil være en ny signaturevent i Nordsjælland, som lagde flot ud med 1000 besøgende, men som vi og projektindehaverne kan vokse sig meget stor.

Glamping på Nivaa Camping – har modtaget midler fra Omstillingspuljen og har haft en super sæson med mange besøg i de nye glamping enheder.

Nat i Nord videreudvikles pt. og søger midler hos Friluftsrådet til videre fremdrift.

Gastrominoen ”tapper” ned i en trend fra både indland og udland. Folkene bag har deltaget i flere VisitDenmarks arrangementer overfor udenlandske tour operatører. De er ligeledes blevet vurderet af VDK til et fremtidig ”wonder” samt deltager på DKNT’s innovationsforløb.

ABC guide

En udfordring i Nationalparken og andre områder i Nordsjælland er vores erhvervs problemer med ventetid for at opnå tilsagn/afslag fra kommuner og Naturstyrelsen til gennemførelse af aktiviteter i naturen Denne udfordring søges nu løst ved, at vi i et andet projekt producerer en ABC guide for outdoor virksomheder, som skal guide og vejlede de mindre og større turismeaktører om, hvilke fagområder, kommuner, Naturstyrelse og andre myndigheder, der skal kontaktes for at sikre et smidigt godkendelsesforløb for virksomheden

VisitNordsjællands fremtidige rolle

VisitNordsjælland deltager fortsat i arbejdet omkring udvikling af de fysiske indgange til Nationalparken samt ønsker ligeledes at bidrage til den digitale formidling af indgangene/Nationalparken.

Der vil fremover være et øget fokus på oplevelser i Nationalparken særligt med fokus på trekanten – Aktiviteten/Mad/Overnatning – således at turismeerhvervet kan drage nytte af folks umættelige behov for oplevelser i naturen.

Læs mere om Projekt Nationalpark Kongernes Nordsjælland

<https://www.visitnordsjaelland.dk/erhverv/projekt-nationalpark-kongernes-nordsjaelland>

Pressedækning

<https://pasteapp.com/p/InLOVotNeo0?view=HmIBfnMP8ao>

Den/de tegningsberettigede for tilsagnsmodtager¹:

For- og efternavn	Dato og underskrift
Bettina E. Kampmann – Projektchef VisitNordsjælland	28/02/2022

---

¹ Hvis du har en bemyndigelse fra den tegningsberettigede til at underskrive perioderegnskaber, kan du også underskrive slutrapporten.